

Z ustanovení toho vyjmuty jsou :

- a) zboží, jež zasílá se poštou jízdní nebo listovní;
- b) potřeby, které cestující s sebou vezou. K potřebám cestovním nelze ovšem počítati zboží, které jest předmětem obchodu;
- c) v jistých případech, zejména žádá-li toho nutná potřeba, mohou býti stanoveny ohledně určitých osob nebo určitých druhů zboží výjimky.

III. Doprava zboží přes čáru celní. Má-li zboží způsobem cel. řádu vyhovujícím býti přes čáru celní převezeno, musí se vézti po překročení čáry celní nepřetržitě silnicí celní ku nejbližšímu pohraničnímu úřadu celnímu (§ 26. cel. ř.).

Zboží vývozní smí překročiti čáru celní též jen po cestách celních; může však býti vyvezeno též po jiné cestě, nepodléhá-li clu a není-li zapotřebí vývoz jeho ohlásiti (§ 19. prov. nař. ku cel. sazbě).

Čas viz Lhůty.

Čas splnění jest doba, ve které aneb do které má smlouva určitá se splniti, tedy doba, kdy věřitel může žádati plnění.

A. Právo občanské.

I. Ustanovení času splnění. Čas splnění může býti určen:

1. vůlí stran výslovně neb mlčky projevenou (§ 902. o. o. z.): Je-li určen čas splnění nastávají tyto právní účinky:

a) doba splnění zavazuje obě strany. Věřitel nemůže plnění dříve žádati, resp. dříve ku platnosti přivesti a dlužník není oprávněn dříve, než čas splnění nastane, dluh k soudu složiti (§ 1413, 1425 o. o. z. roz. ze dne 20. prosince 1851. č. 11181. čas. »Gerichts-Zeit.« r. 1856. č. 130.

b) připadne-li umluvená doba na neděli nebo svátek, může býti plněno resp. plnění žádáno následující den všední, což vysvítá z analogie čl. 329. obch. z., čl. 92. sm. ř., § 382. s. ř. (roz. ze dne 20. srpna 1861. č. 4191. sb. Gl. U. č. 1374.).

c) bylo-li stanoveno, že čas splnění nastane, dostaví-li se určitá skutečnost, pak jakmile se tato dostaví, nastane čas splnění, na př. smluveno-li, že plniti se má, až nabude určitá osoba zletilosti, nastane doba splnění při dosažení fysické zletilosti, nikoliv ale, když byla udělena *venia aetatis*. (Roz. ze dne 2. října 1879. č. 8342. sb. č. 8673.).

d) dlužník musí dokázati, že čas splnění byl smluven, poněvadž namítá-li on, že pohledávka není ještě dospělá, musí dokázati i čas její dospělosti, o který se při své námitce opírá (roz. ze dne 21. dubna 1874 č. 3371. sb. 5340.).

2. Není-li stanovena určitá doba splnění, pak

a) může se plnění žádati ihned bez odkladu (§ 904 o. o. z.). Z toho vysvítá, že věřitel zpravidla v tomto případě nemusí odklad plnění strpěti, nýbrž že jen výmínečně může býti nucen snášeti takový odklad.

b) Není-li vůbec žádného ustanovení času, nastává povinnost dlužníkovy teprv, když z dluhu byl upomínán (§ 1417. o. o. z.). Upomínati lze soudně i mimosoudně, výpověď z dluhu státi se může i žalobou na zaplacení (roz. ze dne 24. prosince 1861 č. 7112 sb. 1443.) Není však třeba ani upomínky ani výpovědi, zavázal-li se dlužník, že »na jakékoli požádání věřitele« bude platiti. (roz. ze dne 6. února 1877 č. 1403. sb. 8606). Byla-li hlavnímu dlužníku pohledávka vypovězena, platí to i pro rukojmí (roz. ze dne 11. dub. 1883 č. 2116. sb. 9381.).